

13.2.2024

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto Puistolán asemánséudun
monitoimitalojen asemakaavan muutoksen ehdotuksesta**

HEL 2021-004604 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Puistolán asemánséudun monitoimitalojen asemakaavan muutosehdotuksesta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Kaava-alue koostuu kahdesta osasta. Toinen alue sijaitsee Suurmet-sán kaupunginosassa Puistolassa aivan Puistolán rautatieaseman lähellä Suuntimopuistossa ja toinen alueista sijaitsee Suutarilan kaupunginosassa Tapulikaupungissa keskeisellä alueella Maatullinpuiston äärellä. Puistolassa sijaitsevalla suunnittelualueella on voimassa olevan kaavan mukaan PI istutettava puistoalue, Suuntimopuisto. Suuntimopuiston länsireunaan on rakennettu tilapäisellä rakennusluvalla vuonna 2021 valmistunut pääosin kolmikerroksinen koulu- ja päiväkotirakennus. Rakennus on tilaelementtirakennus, mutta sillä on myös pysyvän rakennuksen ominaisuudet.

Tapulikaupungin puolella suunnittelualueella on YS eli sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue, jolla nykytilanteessa sijaitsee päiväkotí. Sen itäpuolella sijaitsee LPA eli autopaikkojen korttelialue, jolle päiväkodin pysäköinti on osoitettu. Lisäksi kaava-alueella on YOS eli opetustoimintaa ja sosiaalitointa palvelevien rakennusten korttelialue. Tälle korttelialueelle on rakenteilla poikkeamispäätöksellä uusi Maatullin koulu, päiväkotí ja leikki-puisto. Kaava-alueeseen kuuluu lisäksi tontteja ympäröiviä alueita Maatullinpuistosta, Ajurinpuistosta ja Tuulaakipuisto. Kaava-alueeseen kuuluu myös osa Maatullinkujasta, Kämnerintien ja Syökärinpolun eteläosa sekä pihakatu Kimnaasipolku.

Alueella on voimassa osia seitsemástä asemakaavasta vuosilta 1975, 1976, 1977, 1987, 2013 ja 2015. Niissä alue on merkitty opetusta ja sosiaalitointa palvelevien rakennusten -, sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten -, ja autopaikkojen korttelialueiksi sekä puistoiksi ja katualueiksi. Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan Suuntimopuiston alue on C3 lähikeskusta-alueetta sekä asuntovaltaista aluetta A1, A3 ja A4. Kaava-alueen läpi kulkee myös baanaverkko ja kaava-alueetta sivuaa rautatie asemineen. Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan Maatullinpuiston alue on asuntovaltaista aluetta A2 ja A3 sekä virkistys-

13.2.2024

ja viheraluetta. Helsingin kaupunki omistaa kaava-alueen ja kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Suurmetsän puolelle sijoittuva Suuntimopuisto sijaitsee kiilamaisena alueena aivan junaradan kupeessa. Suuntimopuiston kaava-alue rajautuu etelästä pientaloalueeseen, pohjoisesta Suuntimotiehen ja lännestä rautatiealueeseen. Suuntimopuistossa kaava-alueen länsireunalla on rakennettu koulurakennus, joka rajaa puistoaluetta jalankulku- ja polkupyöräilyväylästä ja junaradasta. Koulurakennuksen ja puistoalueen välissä on avoin koulun piha, joka jakautuu avoimeen pelialueeseen sekä leikkivälinekokonaisuuksiin. Olevan koulurakennuksen eteläpuolella on pieni kumpare, jolla kasvaa lehtipuita, pääasiassa koivuja. Suuntimotien ja kaava-alueen rajalla on metsävaahterarivi.

Suutarilan puolelle sijoittuva Maatullinpuisto on asuinrakentamisen keskellä sijaitseva avoin, pääosin tasainen puistoalue, jonka keskiosa on kaavan laatimisen hetkellä suurelta osin rakennustyömaana uuden Maatullin koulurakennuksen työmaan takia. Pohjoisreunasta kaava-alue rajautuu Maatullinkujaan, ja sen pohjoispuolella oleviin asuinrakennuksiin ja Kämnerintien päätyyn. Kaava-alue rajautuu lännestä ja etelästä Maatullinpuistoon ja idästä Ajurinpuistoon. Eteläisessä osassa puistoa kaava-alueen rajan ulkopuolella on Tapulin leikkipuisto rakennuksineen. Kaava-alueen rajauksen pohjoisosassa on puustoinen Tuulaakipuisto, ja koillis-lounassuuntaisesti Maatullinpuistoa, joka jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle. Maatullinpuiston kaava-alueen luoteisnurkassa on aidalla rajattu päiväkotialue, jolle sijoittuu oleva päiväkotirakennus sekä päiväkodin leikkipiha.

Kaavaratkaisun tavoitteena on kaavaselostuksen mukaan mahdollistaa koulujen ja päiväkotien palveluverkon uudistamista Puistolassa ja Tapulikaupungissa. Kaavaratkaisu mahdollistaa puistojen yhteyteen monitoimitalot, jotka ovat jo pääosin rakennettu tonteille. Maatullin koulun rakentaminen on käynnissä tontille poikkeusluvalla ja Suuntimopuiston koulu rakennettiin väliaikaisen rakennuksen rakennusluvalla. Leikkipuisto Tapulin ulkoalueita ja sisätiloja toteutetaan osana Maatullinpuiston monitoimitalohanketta. Kaavaratkaisu mahdollistaa lisäksi Suuntimopuiston koulun tontille muitakin palvelutiloja, kuten kirjaston ja nuorisotilan. Uudisrakennukset sijoittuvat kaavaselostuksen mukaan puistojen yhteyteen monikäyttöisiksi kokonaisuuksiksi.

Kaavaratkaisun myötä Suuntimopuiston puistoalueen pinta-ala pienenee 18 886 m². Noin puolet Suuntimopuistosta palvelee jatkossa puistoalueena, joka on suunniteltu kaavaselostuksen mukaan monikäyttöiseksi ja yhteensopivaksi koulun piha-alueiden kanssa. Puistoalueelle on suunniteltu peruskorjaus, jota parhaillaan toteutetaan. Puistoon on merkitty yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattuja alueen osia ja ulkoi-

13.2.2024

lureitti. Puiston keskellä on merkintä hulevesiaiheelle ja aivan puiston itäreunassa on muuntamon rakennusala.

Maatullinpuiston puistoalueen pinta-ala pienenee 5400 m². Maatullinpuistoon on merkitty ohjeellinen alueen osa, joka on varattu leikkipuistoa varten. Kaavaratkaisu laajentaa alueen puistomaisen ympäristön käyttömahdollisuuksia. Monitoimitalon sijainti puiston yhteydessä mahdollistaa kaavaselostuksen mukaan koulun ja puiston toimintojen luontevan yhteiskäytön.

Kaavaratkaisu muuttaa molempien alueiden käyttötarkoitusta osittain puistoalueesta yleisten rakennusten korttelialueeksi. Kaavaratkaisu mahdollistaa rakennusalaan jo rakennetun koulun alueelle sekä Suuntimopuistossa että Maatullinpuistossa ja päiväkotialueella. Kaavaratkaisu säilyttää alueita myös puistokäytössä ja mahdollistaa puistojen erilaiset toiminnot.

Kaupunginmuseon kanta

Helsingin kaupunginmuseo on lausunut Maatullin ala-asteen purkulupahakemuksesta (12.2.2021). Museo piti lausunnossaan Maatullin ala-asteen koulun purkamista erittäin valitettavana. Lausunnossaan museo totesi, että käyttökelpoisen koulurakennuksen purkaminen on kestävä kehityksen periaatteiden vastaista. Museon näkemyksen mukaan Tapulikaupungin identiteetti kärsii alueen alkuperäisten julkisten rakennusten purkamisesta. Lisäksi purkamistyössä menetettiin laadukasta arkkitehtuuria, jolla oli historiallista arvoa peruskoulu-uudistuksen varhaisena koulurakennuksena uudessa lähiössä.

Kaavaselostuksen mukaan Maatullin koulu on toteutettu arkkitehtuurikilpailun tuloksena ja toimii Tapulikaupungissa maamerkinä ja kaupunkilaisten yhteisörakennuksena. Kaavaselostuksen mukaan kaava jatkaa Maatullinkujan kohdalla asemakaavahistoriallista ajatusta turvallista kävely- ja pyöräilyreiteistä sekä koulumatkoista. Myös Puistolassa kaavan mahdollistama kirjasto ja nuorisotila toimivat tärkeinä palveluna koko alueen väestölle.

Maatullinkuja sijoittuu osin kaava-alueelle. 1970-luvulla kaavoitettu Maatullinkuja on noin 0,8 km pitkä ajoneuvoliikenteestä erotettu tapulikaupunkilaisten vilkas kevyen liikenteen pääväylä. Raitin itäpää ja raittia jaksottavat toriaukeat ovat betonikivipäällysteisiä. Kokonaisuuteen kuuluva Maatullinaukio on merkitty isoilla graniittikuutioilla ja sitä on viimeistelty alun perin graniittisin ja valurautaisin detaljein sekä kesäkukkaryhmällä. Maatullinkujasta ja -aukiosta muodostuva kokonaisuus on esimerkki 1970–1980-luvun taitteen suunnitteluihanteista. Maatullinkuja ja -aukio muodostavat kompaktikaupunki-ajatusta edustavan kokonaisuuden myös ympäröivän rakennuskannan kanssa. Kompakti-

13.2.2024

kaupunki-ajatuksen tavoitteena oli sosiaalisen kanssakäymisen tiivistäminen asuinalueilla. Kaupunginmuseo katsoo, että suunnittelussa tulee huomioida Maatullinkujasta ja -aukiosta muodostuva kokonaisuus ja pyrkiä säilyttämään sen arvokkaat ominaispiirteet.

Kaavaselostuksen mukaan Maatullin koulun rakentaminen on käynnissä poikkeusluvalla ja Suuntimopuiston koulu rakennettiin väliaikaisen rakennuksen rakennusluvalla. Kaupunginmuseo katsoo, että vireillä oleva asemakaavan muutos on suurelta osin ratkaistu jo myönnettyjen koulurakennusten poikkeuslupien yhteydessä.

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan muutoksen ehdotuksesta.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö